

Eftirlit - Ísvari með metanóli

Dagsetning	16. desember 2019
Fyrirtæki	Motormax ehf.
Heimilisfang	Vatnagörðum 12, 104 Reykjavík
Kennitala	680605-2030
Starfsemi	Heildsala, smásala
Eftirlitsstaður	Verslun Bílanaust á Dvergshöfða 2
Fulltrúi fyrirtækis á vettvangi	Hannes Berg Þórarinsson
Fulltrúi UST	Einar Oddsson
Tegund eftirlits	Eftirlit í kjölfar ábendingar
Tengiliður fyrirtækis	Hannes Berg Þórarinsson

SAMANTEKT

Umhverfisstofnun barst ábending um efnavöru, sem uppfyllir ekki tiltekin skilyrði efnalaga nr. 61/2013, hjá Bílanaust, Dvergshöfða 2, Reykjavík. Varan var skoðuð með hliðsjón af ákvæðum laganna, reglugerðar nr. 415/2014 um merkingu og umbúðir efna og efnablandna (CLP) og reglugerðar nr. 888/2015 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir að því er varðar efni (REACH). Varan sem um ræðir er *Heet Gas-line Antifreeze & Water remover* (strikamerki: 5690763978736).

Skoðun á vörunni og öryggisblöðum sem henni fylgja leiddi í ljós frávirk frá kröfum hvað varðar merkingar á umbúðum, aðgengi að vörunni í versluninni og form og innihald öryggisblaða.

Umhverfisstofnun hefur farið fram á að Bílanaust ehf. sendi stofnuninni eftirfarandi varðandi vöruna:

- Afrit af íslenskum merkimiða fyrir vöruna sem er uppfærður skv. reglugerð nr. 415/2014 (CLP) á þann hátt að merkingarnar standist kröfur reglugerðar (EB) nr. 1272/2008 og efnalaga nr. 61/2013, sem og staðfestingu á að áþreifanleg viðvörun hafi verið sett á vöruna (ljósmynd til staðfestingar).
- Öryggisblöð fyrir vöruna, uppfærð þannig að þau standist kröfur reglugerðar nr. 888/2015 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir að því er varðar efni (REACH) og efnalaga nr. 61/2013.
- Staðfestingu (ljósmynd) á að varan sé ekki höfð aðgengileg viðskiptavinum sbr. ákvæði efnalaga nr. 61/2013.

MERKING HUGTAKA OG SKAMMSTAFANIR

Merking eftirfarandi hugtaka og skammstafana sem notuð eru í skýrslunni er sem hér segir:

CLP: Reglugerð (EB) nr. 1272/2008 um flokkun, merkingu og pökkun efna og efnablandna sem innleidd er í reglugerð nr. 415/2014 um flokkun, merkingu og umbúðir efna og efnablandna¹.

ECHA: Efnastofnun Evrópu (e. European Chemicals Agency)² sem ber ábyrgð á margvíslegum verkefnum á forsendum ýmissa reglugerða, m.a. CLP og REACH.

REACH: Reglugerð (EB) nr. 1907/2006 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir, að því er varðar efni sem innleidd er í reglugerð nr. 888/2015 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir að því er varðar efni (REACH)³.

Hættuflokkun/flokkun: Flokkun skv. viðeigandi ákvæðum CLP um mat á þeim áhættum sem fylgja notkun tiltekins efnis eða efnablöndu. Nánar er rætt um flokkun aftar í skýrslunni.

Innflytjandi: Aðili sem flytur vörur frá löndum utan Evrópska efnahagssvæðisins (EES) inn á EES.

UMFANG EFTIRLITS

Umhverfisstofnun vísar í bréf stofnunarinnar sem afhent var í versluninni Bílanaust, Dvergshöfða, dags. 16.12.2019, þar sem kynnt var eftirlit sbr. hlutverk Umhverfisstofnunar með framkvæmd efnalaga nr. 61/2013. Eftirlitið fór fram sama dag og var markmið þess að skoða vöruna *Heet Gas-line Antifreeze & Water remover* og athuga hvort hún uppfyllti kröfur reglugerðar nr. 415/2014 um flokkun, merkingu og umbúðir efna og efnablandna, sem innleiðir CLP, og reglugerðar nr. 888/2015 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir að því er varðar efni (REACH), sem innleiðir REACH, hvað varðar form og innihald öryggisblaða.

FLOKKUN

Í CLP og viðaukum við hana má finna upplýsingar og leiðbeiningar um það hvernig ber að flokka og merkja efni og efnablöndu. Efni má eingöngu markaðssetja ef búið er að flokka það samkvæmt reglugerðinni eða staðfesta að efnið sé ekki hættulegt, en þá á flokkun ekki við. Samræmd flokkun efna (opinberi listinn) yfir efni sem flokkuð hafa verið sem hættuleg er birt í töflu 3 í 3. hluta VI. viðauka við CLP. Hann er líka að finna í flokkunar- og merkingaskrá Efnastofnunar Evrópu⁴ en þar er enn fremur til staðar flokkun annarra efna sem er byggð á tilkynningum frá framleiðendum og innflytjendum. Þeir sem eiga að tilkynna í flokkunar- og merkingarskrá Efnastofnunar Evrópu eru framleiðendur hreinna efna, innflytjendur hreinna efna frá löndum utan EES, framleiðendur efnablandna sem flytja inn hráefni frá löndum utan EES og innflytjendur efnablandna frá löndum utan EES. Efni skal hættuflokka í samræmi við samræmda flokkun sé hún fyrliggjandi. Athugið að birgir þarf sjálfur að taka afstöðu til flokkunar efnisins hvað varðar hættuflokka sem ekki koma fram í samræmdu flokkuninni.

¹ Samsett reglugerð nr. 415/2014 á vef Umhverfisstofnunar: <https://ust.is/library/Skrar/Atvinnulif/Efni/Flokkun-og-merkingar/samsett-reglugerd-nr-415-2014.html>

² Vefur Efnastofnunar Evrópu: <https://echa.europa.eu/>

³ Samsett reglugerð nr. 888/2015 á vef Umhverfisstofnunar:

<https://ust.is/library/Skrar/Atvinnulif/Efni/REACH/samsett-reglugerd-nr-888-2015.html>

⁴ Slíð að flokkunar- og merkingaskrá Efnastofnunar Evrópu: <https://echa.europa.eu/web/guest/information-on-chemicals/cl-inventory-database>

Efnablöndur ber að flokka í samræmi við CLP. Það má gera með því að nota:

- upplýsingar um flokkun innhaldsefna blöndunnar til að reikna út hættuflokkun hennar í samræmi við I. viðauka. Til að meta hvort flokkun blöndunnar sé í samræmi við reglugerðina hvað þetta varðar þarf Umhverfisstofnun að fá upplýsingar um þá flokkun á innihaldsefnum sem stuðst er við samkvæmt ofangreindri flokkunar- og merkingarskrá ásamt styrkleika þeirra.
- gögn tiltæk um prófanir fyrir blönduna sem réttlæta flokkun hennar, sbr. 2.-3. mgr. í 9. gr. Í slíku tilfelli þarf Umhverfisstofnun að fá gögnin sem um ræðir til að meta réttmæti flokkunarinnar.
- líkindi við aðrar samsvarandi blöndur, s.k. brúunarregla (e. bridging principle), sbr. I. viðauka, lið 1.1.3. Hér þarf að liggja fyrir frá framleiðandanum nákvæmlega hvaða blöndu stuðst er við hvað þetta varðar ásamt forsendum fyrir flokkun hennar, sbr. framangreint.

MERKING

Í 32. gr. efnalaga, 4. gr. reglugerðar nr. 415/2014 og 1. kafla III. bálks í CLP eru ákvæði um merkingar efnavora. Af þeim ákvæðum leiðir að birgjar skulu tryggja að efni og efnablöndur sem eru tilbúin til notkunar séu merkt í samræmi við hættuflokkun þeirra. Texti merkinganna er varðar hættusetningar, varnaðarsetningar og viðvörunarorð skal vera á íslensku með ákveðnum undantekningum sem kveðið er á um í 4. gr. reglugerðar nr. 415/2014 en eiga ekki við um þá vöru sem hér eru til skoðunar.

Eftirfarandi atriði þurfa að koma fram á merkimiða í samræmi við framangreindar kröfur sbr. neðangreindar vísanir í einstök ákvæði CLP:

- Nafn, heimilisfang og símanúmer birgis eða birgja í samræmi við a)-lið 1. mgr. 17. gr. Birgir er skilgreindur sem framleiðandi, innflyttjandi, eftirnotandi eða dreifingaraðili sem setur á markað efni, eitt sér eða í blöndu, eða setur blöndu á markað.
- tilgreint magn efnisins eða blöndunnar í vöru sem er tiltæk almenningi (t.a.m. rúmmál) í samræmi við b)-lið 1. mgr. 17. gr.
- Vörukenni í samræmi við c)-lið 1. mgr. 17. gr. og 18. gr. Vörukenni eru upplýsingar sem gera kleift að bera kennsl á efnið eða blönduna.
 - Í tilfelli efnis: efnaheti og CAS/EB(EC) númer þess.
 - Í tilfelli blöndu: vöruheiti og heiti allra þeirra efna í blöndunni sem hafa áhrif á flokkun hennar að því er varðar bráð eiturhrif, húðætingu eða alvarlegan augnskaða, stökkbreytandi áhrif á kímfrumur, krabbameinsvaldandi áhrif, eiturhrif á æxlun, næmingu öndunarfæra eða húðnæmingu, sértæk eiturhrif á marklífðfæri (SEM) eða ásvelgingarhættu.
- Hættumerki í samræmi við d)-lið 17. gr. og 19. gr. og töflu 1.3 í lið 1.2.1.4 í I. viðauka.
- Viðvörunarorð (*Varúð eða Hætta*) í samræmi við e)-lið 17. gr. og 20. gr.
- Hættusetningarnar í samræmi við f)-lið 17. gr. sbr. 21. gr.
- Varnaðarsetningarnar í samræmi við g)-lið 17. gr. sbr. 22. gr.
- Reitur fyrir viðbótarmerkingar ef við á sbr. 17. gr. og 25. gr.

Fylgja skal töflu 1 varðandi stærð hættumerkinga og rými á umbúðum undir þær.

Tafla 1: Kröfur um lágmarksstærð merkimiða og hættumerkja. Taflan samsvarar töflu 1.3 í lið 1.2.1.4 í II. viðauka við CLP með síðari breytingum.

Rúmmál umbúðanna	Stærð merkimiðans (mm)	Stærð hvers hættumerkis (mm)
ekki umfram 3 lítra	a.m.k. 52×74 , ef unnt er	ekki minna en 10×10 a.m.k. 16×16 , ef unnt er
meira en 3 lítrar en ekki meira en 50 lítrar	a.m.k. 74×105	a.m.k. 23×23
meira en 50 lítrar en ekki meira en 500 lítrar	a.m.k. 105×148	a.m.k. 32×32
meira en 500 lítrar	a.m.k. 148×210	a.m.k. 46×46

ATH: Við mælingu á stærð hættumerkis skal miða við lengd á hliðum merkisins eins og sýnt er á mynd 1 sbr. kafla 4.3.2 í leiðbeiningarriti ECHA um merkingar og umbúðir í samræmi við CLP.⁵

ÖRYGGISLOK

Ákvæði um barnheld öryggislok er a finna í lið 3.1 í II. viðauka CLP. Skylt er að setja öryggislok á umbúðir vöru sem flokkast m.t.t. eftirfarandi flokka (viðeigandi hættusetningar fylgja í sviga):

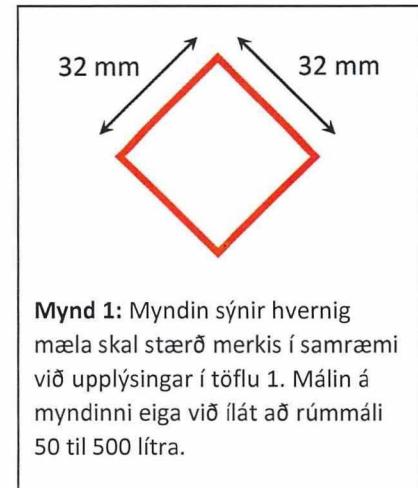
- bráð eiturhrif - 1. til 3. undirflokkur (H300, H301, H302, H310, H311, H330, H331).
- sértæk áhrif á marklífæri (SEM) - 1. undirflokkur (H370, H372).
- ásvelgingarhætta - 1. undirflokkur (H304).
- húðæting - 1. undirflokkur (H314).
- Einnig á vörur með metanolí (3% eða meira) eða díklórmethani (1% eða meira).

Fylgja skal staðlinum EN ISO 8317 á endurlokanlegar umbúðir og CEN EN 862 á umbúðir sem eru ekki endurlokanlegar þegar nota skal barnheld öryggislok.

ÁPREIFANLEGAR VIÐVARANIR

Ákvæði um ápreifanlegar viðvaranir er a finna í lið 3.2 í II. viðauka CLP. Skylt er að setja ápreifanlega viðvörun á umbúðir vöru sem flokkast m.t.t. eftirfarandi flokka (viðeigandi hættusetningar fylgja í sviga):

- bráð eiturhrif - 1. til 4. undirflokkur (H300, H301, H302, H310, H311, H312, H330, H331, H332).

Mynd 1: Myndin sýnir hvernig mæla skal stærð merkis í samræmi við upplýsingar í töflu 1. Málin á myndinni eiga við ílát að rúmmáli 50 til 500 lítra.

⁵ Guidance on labelling and packaging in accordance with Regulation (EC) No 1272/2008 á vef ECHA (PDF): https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/clp_labelling_en.pdf/89628d94-573a-4024-86cc-0b4052a74d65

- húðæting (H314).
- stökkbreytandi áhrif á kímfrumur - 2. undirflokkur (H341).
- krabbameinsvaldandi áhrif - 2. undirflokkur (H351).
- eiturhrif á æxlun - 2. undirflokkur (H361).
- næming öndunarfæra (H334).
- sértæk áhrif á marklífða (SEM) - 1. og 2. undirflokkur (H370, H371, H372, H373).
- ásvelgingarhætta (H304).
- eldfimar lofttegundir, vökvær og föst efni - 1. og 2. undirflokkur (H220, H221, H224, H225, H228).

Þetta ákvæði gildir ekki um úðabrusa sem eru aðeins flokkaðir og merktir sem „úðabrusar með afar eldfimum efnum“ eða „úðabrusar með eldfimum efnum“. Áþreifanlegar viðvaranir skulu uppfylla kröfur staðalsins EN ISO 11683 með áorðnum breytingum.

EITUREFNI

Fjallað er um markaðssetningu eiturefna og notendefnaleyfisskyldra vara í 24. gr. efnalaga nr. 61/2013. Undir umfang eftirlitsins fellur ákvæði um að eiturefnum skuli komið þannig fyrir á útsölustöðum að þau séu ekki aðgengileg viðskiptavinum heldur skuli þau afhent sérstaklega. Athygli er vakin á að fleiri ákvæði um markaðssetningu eiturefna og notendefnaleyfisskyldra vara, sem ekki falla undir umfang þessa eftirlits, er að finna í 24. gr. laganna s.s.:

- Einstaklingur skal vera 18 ára eða eldri til að taka við, kaupa og nota eiturefni.
- Kaupandi og viðtakandi skulu veita upplýsingar um til hvers og hvar nota skuli eiturefnið og framvísa skilríkjum til að staðfesta á sér deili.
- Til að taka við og kaupa eiturefni í því skyni að nota það við framkvæmd vinnu skal framvísa eiturefnaleyfi sem veitt hefur verið af Vinnueftirliti ríkisins.

ÖRYGGISBLÖÐ

Um öryggisblöð er fjallað í 30. gr. efnalaga nr. 61/2013, 5. gr. reglugerðar nr. 888/2015 og 31. gr. REACH. Kröfur um samantekt öryggisblaða er að finna í II. viðauka við REACH með síðari breytingum.

Öryggisblöð skulu fylgja efnavörum sem flokkast sem hættulegar skv. ákvæðum reglugerðar nr. 415/2014 um flokkun, merkingu og umbúðir efna og efnablandna⁶. Þau skulu vera á íslensku eða ensku (krafa um að öryggisblöð séu á íslensku sbr. 5. gr. reglugerðar nr. 888/2015 er úrelt eftir breytingu á efnalögum sem tók gildi 1. júlí 2019). Kröfur um innihald og form öryggisblaða eru settar fram með ítarlegum hætti í II. viðauka við REACH. Þægilegast er að nálgast viðaukann með síðari breytingum á íslensku í þýðingu reglugerðar (ESB) 2015/830 á vef EFTA.⁷

Öryggisblöð eiga að gera lesanda þeirra grein fyrir hættu sem stafar af efni eða blöndu og upplýsa um örugga geymslu, meðhöndlun og förgun efnisins eða blöndunnar. Öryggisblöð skulu vera í 16 liðum með mismörgum undirliðum eins og nánar er útlistað í framangreindum viðauka. Meðal þess sem koma skal fram í öryggisblöðum er:

⁶ Samsett reglugerð nr. 415/2014 á vef Umhverfisstofnunar: <https://ust.is/library/Skrar/Atvinnulif/Efni/Flokkun-og-merkingar/samsett-reglugerd-nr-415-2014.html>

⁷ Íslensk þýðing II. viðauka við reglugerð (EB) nr. 1907/2006 (REACH) á vef EFTA:

<https://www.efta.int/sites/default/files/documents/legal-texts/eea/other-legal-documents/translated-acts/icelandic/i32015R0830.pdf>

- upplýsingar um viðeigandi og tilgreinda notkun efnis eða blöndu og notkun sem ráðið er frá (liður 1.2),
- símanúmer Eitrunarmiðstöðvar LSH (liður 1.4),
- flokkun efnisins eða blöndunnar skv. flokkunarviðmiðum í reglugerð (EB) nr. 1272/2008 (liður 2.1),
- merkingaratriði í samræmi við flokkunina sem birta skal á umbúðum vörunnar (liður 2.2),
- ýmsar upplýsingar um innihaldsefni í tilfelli efnablandna (liður 3.2),
- viðeigandi persónuhlífar við vinnu með vöruna (liður 8.2.)
og margt fleira.

Fyrir heildarlýsingu krafna til innihalds öryggisblaða vísast sem fyrr segir í II. viðauka við REACH. Í þessu eftirliti voru öryggisblöð rýnd með tilliti til krafna hvað varðar liði 1, 2, 3, 13 og 16 með undirliðum sbr. nánari útlistun að neðan auk þess sem kannað var hvort þau innihéldu alla liði sem skylda er skv. B-hluta II. viðauka við REACH.

Eftirfarandi atriði skulu koma fram í öryggisblöðum í viðeigandi undirliðum eins og viðaukinn mælir fyrir um. Athugið að hér er aðeins útlistaður sá hluti krafanna sem tekinn var til skoðunar í þessu eftirliti og að einungis er fjallað um kröfur sem snúa að efnablöndum þar sem skv. veittum upplýsingum er ekki um hreint efni að ræða.

1. LIÐUR: Auðkenning efnisins eða blöndunnar og félagsins eða fyrirtækisins

- 1.1 **Vörukenni** í samræmi við kröfur CLP sem lýst var hér að ofan undir kaflanum um *Merkingar*.
- 1.2 **Viðeigandi og tilgreind notkun efnis eða blöndu og notkun sem ráðið er frá.** Hér skal koma fram stutt lýsing á fyrirhugaðri notkun efnisins/blöndunnar (dæmi: *hreinsiefni fyrir gler og plast*) og hér skal birgirinn taka fram hvaða notkun hann mælir gegn og ástæður þess eftir atvikum. Skrá yfir notkun sem mælt er gegn þarf ekki að vera tæmandi.
- 1.3 **Upplýsingar um birgi öryggisblaðsins.** Undir þessum lið skulu koma fram fullt heimilisfang og símanúmer birgisins, auk tölvupósts þar til bærs aðila sem ber ábyrgð á öryggisblaðinu. Birgir getur í þessu samhengi vísað til framleiðanda, innflyttjanda, staks fulltrúa, eftirnotanda eða dreifingaraðila.
- 1.4 **Neyðarsímanúmer.** Á öryggisblöðum skal koma fram símanúmer Eitrunarmiðstöðvar Landspítala: 543 2222. Til viðbótar má gefa upp almenna neyðarnúmerið 112, en það getur ekki komið í stað símanúmers Eitrunarmiðstöðvar.

2. LIÐUR: Hættugreining

- 2.1 **Flokkun efnisins eða blöndunnar.** Hér skal koma fram flokkun blöndunnar í samræmi við CLP sem lýst var hér að ofan undir kaflanum um *Flokkun*.
- 2.2 **Merkingaratriði.** Undir þessum lið skal tilgreina merkingaratriði í samræmi við ákvæði CLP og hættuflokkun blöndunnar. Hér skulu því koma fram: hættumerki, viðvörunarorð, hættusetning eða -setningar og varnarðarsetning eða -setningar eftir því sem við á. Nánari útlistun á merkingaratriðum má sjá hér að ofan undir kaflanum *Merking*.
- 2.3 **Aðrar hættur.** Hér skal upplýsa um hvort blandan uppfyllir viðmið um svokallaða PBT-eiginleika (þ.e. inniheldur efni sem eru þrávirk, safnast fyrir í lífverum og eru eitruð) eða vPvB-eiginleika, (þ.e. inniheldur efni sem eru mjög þrávirk og safnast fyrir í lífverum í miklum mæli). Hér skal einnig veita upplýsingar um aðrar hættur sem ekki teljast til flokkunareiginleika en geta átt þátt í þeim heildarhættum sem stafa af blöndunni.

3. LIÐUR: Samsetning innihaldsefna/upplýsingar um innihaldsefni

3.2 Blöndur. Athugið að undirfyrirsögnin 3.1 *Efni* er sú eina sem heimilt er að sleppa í öryggisblöðum fyrir efnablöndu. Þegar um hrein efni er að ræða er sá liður notaður en þessum lið, 3.2 *Blöndur*, sleppt í staðinn. Undir þessum lið skulu koma fram margvíslegar upplýsingar varðandi tiltekin innihaldsefni blöndunnar. Birgjum er heimilt að skrá upplýsingar um öll efnin í blöndunni ef þeir kjósa svo en skylt er að veita upplýsingar um ákveðin innihaldsefni sem hér segir.

- Ef blandan flokkast sem hættuleg:
 - efni sem flokkast sem hættuleg ef styrkur þeirrar er meiri en ýmis styrkleikamörk sem tilgreind eru nánar í lið 3.2.1.a) í A-hluta II. viðauka við REACH
 - efni sem falla undir viðmiðunarmörk fyrir váhrif á vinnustöðum sbr. reglugerð nr. 533/2004 um verndun starfsmanna gegn hættu á heilsutjóni af völdum efna á vinnustöðum⁸
 - efni með PBT- eða vPvB-eiginleika sbr. framangreint eða sem eru á listanum yfir efni sem kunna að verða skráð í XIV. viðauka (e. candidate list)
- Ef blandan flokkast ekki sem hættuleg:
 - efni sem eru í blöndunni í styrk sem nemur 1% miðað við þyngd í blöndum sem ekki eru loftkenndar og 0,2% miðað við rúmmál í loftkenndum blöndum ef viðkomandi efni
 - er hættulegt heilbrigði manna eða umhverfi í skilningi CLP
 - fellur undir viðmiðunarmörk fyrir váhrif á vinnustöðum
 - efni í blöndunni í styrk sem nemur 0,1% ef þau búa yfir PBT- eða vPvB-eiginleikum sbr. framangreint eða eru á listanum yfir efni sem kunna að verða skráð í XIV. viðauka (e. candidate list)

Fyrir framangreind innihaldsefni skal skrá:

- Heiti efnisins
- REACH skráningarnúmer (sjá nánari umfjöllun í næsta hluta skýrslunnar)
- EB-númer (e. EC number) ef það liggur fyrir
- Styrk með
 - a) nákvæmum hundraðshlutum af massa eða rúmmáli í lækkandi röð, ef tæknilega mögulegt,
 - b) hundraðshlutabilum af massa eða rúmmáli í lækkandi röð, ef tæknilega mögulegt.
- Ef notuð eru hundraðshlutabil skal hættuflokkun blöndunnar miðast við hæsta styrk hvers innihaldsefnis.
- Flokkun efnisins skv. CLP, þ.m.t. kóða fyrir hættuflokk eða -flokk og undirflokk eða -flokk og hættusetningar eða kóða þeirra. Ef notaður er kóði setninganna skal vísa í 16. lið öryggisblaðsins og skrá þar orðréttan texta hverrar viðkomandi hættusetningar. Ef efnið hættuflokkast ekki skal leggja fram ástæðu þess að efnið er tilgreint í lið 3.2.

16. LIÐUR: Aðrar upplýsingar

Hér skulu koma fram aðrar upplýsingar sem ekki eru teknar með í 1. til 15. lið t.a.m. um endurskoðun öryggisblaðsins. Meðal þess sem koma skal fram undir þessum lið er:

- Upplýsingar um breytingar frá fyrri útgáfu ef um endurskoðað öryggisblað er að ræða og, ef við á, skýringar á breytingunum nema greint hafi verið frá þeim annars staðar í blaðinu.

⁸ Samsetta reglugerð nr. 533/2004 með áorðnum breytingum má nálgast á vef Vinnueftirlitsins:
<https://www.vinnueftirlit.is/log-reglur-og-stadlar/reglur-og-reglugerdir/>

- Orðréttur heildartexti hættu- og/eða varnaðarsetninga sem vísað hefur verið til annars staðar í öryggisblaðinu hafi þær ekki verið ritaðar fullum fetum í 2. til 15. lið.
- Tilvísanir í aðalheimildir og viðeigandi gögn.
- Í tilfelli blöndu skal tilgreina hver af aðferðunum sem lýst er í rammanum undir *Flokkun* hér að framan var notuð til hættuflokkunar blöndunnar.

SKRÁNING HJÁ EFNASTOFNUN EVRÓPU

Meðal þeirra skylda sem REACH reglugerðin leggur á innflytjendur og framleiðendur er skráningarskylda. Samkvæmt reglugerðinni þurfa þeir sem framleiða eða flytja inn efni í meira magni en 1 tonn á ári, hvort sem þau eru hrein eða í efnablöndu, að skrá efnið hjá Efnastofnun Evrópu (ECHA). Með innflutningi er átt við innflutning inn á evrópska efnahagssvæðið. Ekki má framleiða né markaðssetja efni, hvort sem þau eru hrein eða í efnablöndum, nema þau hafi verið skráð. Athugið þó að í tilfellum innfluttra efnablandna er skráningarskyldan á hvert efni (frumefni eða efnasamband) þegar magn þess nær 1 tonni á ári en ekki á efnablönduna sem slíka. Jafnframt eru tiltekin efni undanþegin skráningu, þar á meðal fjölliður.

Í sumum tilfellum hafa framleiðendur efna með staðfestu utan EES tilnefnt, með gagnkvæmu samkomulagi, einstakling eða lögaðila sem hefur staðfestu innan EES sem sinn eina fulltrúa (e. only representative). Í slíkum tilfellum fellur það í hlut eina fulltrúans að rækja þær skyldur sem reglugerðin leggur á herðar innflytjendum og innflytjandinn verður þá eftirnotandi í skilningi reglugerðarinnar. Skráningarskyldan sem lýst er að framan fellur í hlut eina fulltrúans hafi hann verið tilnefndur.

Skráningarnúmer eru meðal þeirra upplýsinga sem koma skulu fram í öryggisblöðum fyrir efni sem flokkast sem hættuleg. Í tilfelli hreinna efna skal skráningarnúmerið koma fram í lið 1.1 *Vörukenni* í öryggisblöðum sbr. lið 1.1 í A-hluta II. viðauka við REACH. Í tilfelli efnablandna er skráningarnúmer, sbr. lið 3.2.4 í A-hluta II. viðauka við REACH, meðal þeirra upplýsinga sem skrá skal fyrir hvert efni sem skylda er að gefa upp undir lið 3.2. *Blöndur* í samræmi við liði 3.2.1 og 3.2.2 í sama viðauka. Samkvæmt framangreindum ákvæðum er birgi öryggisblaðs heimilt að sleppa síðustu fjórum tölustöfunum í skráningarnúmeri, sem vísa til einstaks skráningaraðila, gegn því að taka ábyrgð á að leggja fram fullt skráningarnúmer ef þess er krafist af eftirlitsaðila eða, ef hann hefur ekki aðgang að fullu skráningarnúmeri, framsenda beiðnina til síns birgis og upplýsa eftirlitsaðilann (í þessu tilfelli Umhverfisstofnun) um það. Sá birgir skal þá leggja fram full skráningarnúmer eða, ef hann hefur ekki aðgang að fullu skráningarnúmeri, framsenda beiðnina til síns birgis og þannig koll af kolli þar til skráning efnisins hefur verið staðfest. Ákvæðið myndar þannig keðju ábyrgðar sem leiðir til þess að hægt sé að staðfesta skráningu efnisins sem um ræðir.

Eftirfarandi vara fellur undir umfang eftirlitsins og var skoðuð:

Vara	Strikamerki
Heet Gas-line Antifreeze & Water remover	5690763978736

NIÐURSTAÐA EFTIRLITS

Um er að ræða vöru markaðsetta sem ísvara fyrir bensín í 335 mL traustum gulum plastbrúsa. Innlendur birgir vörunnar er Bílanauðt hf. Varan inniheldur 99% - 100% metanól samkvæmt öryggisblöðum birgjans. Barnhelt öryggislok er til staðar á vörunni en áþreifanleg viðvörun fyrir blinda og sjónskerta er það ekki. Á framhlið kemur fram merkingin „*Danger: May be fatal or cause blindness if swallowed. Flammable. Vapor*

flammable." Búið er að setja íslenskan merkimiða, sem byggir á CLP, á bakhlið, er þekur hana að mestu. Samkvæmt öryggisblöðunum er Gold Eagle Co. 4400 S. Kildare Avenue, Chicago, IL 60632-4372, USA, framleiðandi vörunnar.

Frávik:

FLOKKUN

-*EKKI er notast við nágildandi samræmda flokkun (e. Harmonised Classification and Labelling, CLH) á metanóli/methanol/methyl alcohol (CAS. 67-56-1), samkvæmt VI. viðauka reglugerðar (EB) 1272/2008 eða flokkunar- og merkingarskrá Efnastofnunar Evrópu.*

MERKING

Merking skv. CLP byggir á réttri flokkun á blöndunni samkvæmt reglugerðinni og þar sem hún er ekki fyrir hendi er ekki um rétta merkingu að ræða.

-*Hættumerki: Á merkimiða vörunnar er ranglega hættumerkið GHS07 í stað GHS06.*

Rétt hættumerki skulu vera GHS02 (eldfimt) GHS06 (bráð eiturhrif), GHS08 (alvarlegur heilsuskaði), sbr. töflu 3 í 3. hluta VI. viðauka við CLP og flokkunar- og merkingaskrá Efnastofnunar Evrópu.

-*Hættusetningar: Eru ekki í samræmi samræmda flokkun á metanóli.*

Réttar hættusetningar eru H225, H301, H311, H331, H370, sbr. töflu 3 í 3. hluta VI. viðauka við CLP og flokkunar- og merkingaskrá Efnastofnunar Evrópu.

-*Varnaðarsetningar á þeim merkimiða sem nú er á vörunni er allof margar og þarf að hafa það í huga þegar útbúin er ný merking. Í 27. gr. CLP segir m.a. "Á merkimiðanum skulu ekki vera fleiri en sex varnaðarsetningar nema þær séu nauðsynlegar til að gefa til kynna eðli og alvarleika hætnanna."*

Sjá jafnframt um forgangröðun varnaðarsetninga í 1. hluta IV. viðauka og leiðbeiningarriti ECHA.

UMBÚÐIR

-*Áþreifanlega viðvörun fyrir blinda og sjónskerta vantar á vöruna sbr. lið 3.2 í II. viðauka.*

ÚTLÁT EITUREFNA

-*Varan er aðgengileg viðskiptavinum og ekki afhent sérstaklega.*

Í skilningi efnalaga nr. 61/2013 er eiturefni „efni eða efnablanda sem í litlu magni veldur dauða, bráðum eða langvarandi skaða á heilsu við innöndun, inntöku eða í snertingu við húð og flokkast sem slík í reglugerð“. Reglugerð með yfirliti yfir hvaða efni flokkist sem eiturefni hefur ekki verið sett en í ljósi þess að varan sem um ræðir fellur í hættuflokkinn bráð eiturhrif 3 fyrir innöndun, inntöku og snertingu við húð og skal bera hættumerkið GHS06 (höfuðkúpa og krosslagðir leggir) má fastlega ætla að hún teljist til eiturefna. Í ljósi þess heyrir varan undir ákvæði 5. mgr. 24. gr efnalaga þar sem kveðið er á um að eiturefni skuli ekki vera aðgengileg viðskiptavinum heldur skuli þau afhent sérstaklega.

ÖRYGGISBLÖÐ

-*Hættugreining í 2. lið er ekki í samræmi samræmda flokkun á metanóli (sjá nánar undir FLOKKUN hér að ofan).*

-*Upplýsingum undir lið 3.2 er ábótavant:*

Í upptalningu á hættuflokkum úr samræmdri flokkun metanóls er skráður hættuflokkurinn SEM-EV 1 (sértæk eiturhrif á marklífðfæri - endurtekin váhrif 1) með hættusetningunni H370 en réttur flokkur er SEM-VES 1 (sértæk eiturhrif á marklífðfæri - váhrif í eitt skipti 1).

Skráningar innihaldsefna annarra en metanóls uppfylla ekki kröfur CLP um vörukenni. Nafn efnisins þarf að koma fram í samræmi við nánari kröfur sem útlistaðar eru í 2. mgr. 18. gr. CLP. Aðeins er heimilt að nota nafn sem ekki uppfyllir kröfur um vörukenni ef veitt hefur verið heimild til notkunar staðgönguefnaheitis í samræmi við 24. gr. CLP.

-*Upplýsingum undir lið 13.1 er ábótavant.* Þrátt fyrir að vísað sé til reglugerðar um skrá yfir úrgang vantar upplýsingar um í hvaða flokk varan falli. Jafnframt er vísað til brottfallinnar reglugerðar nr. 184/2002, en í stað hennar hefur komið reglugerð nr. 1040/2016 um skrá yfir úrgang og mat á hættulegum eiginleikum úrgangs.

-*Upplýsingum undir lið 16 er ábótavant.* Skv. kröfum sem settar eru fram í d)-lið 16. liðar í A-hluta II. viðauka við REACH skal, þegar um blöndur er að ræða, tilgreina hvaða aðferð var notuð við hættuflokkun vörunnar (sjá nánar undirkaflann Flokkun í kaflanum Umfang).

ÁBENDINGAR

Skráning efna hjá Efnastofnun Evrópu.

Ef innflutt magn tiltekins efnis sem er að finna í efnablöndum sem fyrirtækið flytur inn frá löndum utan EES nær 1 tonni á ári og efnið er ekki meðal þeirra sem undanþegin eru skráningu skv. ákvæðum REACH ber fyrirtækinu að skrá efnið hjá Efnastofnun Evrópu. Skráningar innihaldsefna í þeim vörum sem voru til skoðunar við eftirlitið voru ekki rannsakaðar að þessu sinni enda um lítið magn að ræða en Umhverfisstofnun beinir þeim tilmælum til fyrirtækisins að gæta að því að þessi skylda sé uppfyllt.

Varðandi merkingar:

UFI-kóði

Við minnum á UFI-kóðann sem mun verða merkingaratriði skv. CLP frá 1. janúar 2021 (frestur hefur verið framlengdur frá upprunalegri kröfu um 1. janúar 2020), í því skyni að eitrunarmiðstöðvar geti auðveldlega greint tiltekna blöndu í neyðartilvikum:

<https://ust.is/atvinnulif/efni/flokkun-og-merking/ufi-kodar-fyrir-efnablondur/>

Útfyllingar birgja/framleiðanda

Bent er á að oft þarf birgir/framleiðandi að velja sjálfur eða fylla inn í það sem á við í ákveðnum varnaðarsetningum, sbr. þar sem punktar (...) og skástriks eru til staðar í stöðluðum texta setninganna.

Verkfæri til að auðvelda gerð hættumerkinga

Vakin er athygli á því að á vefsíðu Umhverfisstofnunar má nálgast verkfæri sem útbúið var af stofnuninni til að auðvelda þeim sem vinna við gerð umbúðarmerkinga skv. reglugerð nr. 415/2014 um flokkun, merkingu og umbúðir efna og efnablandna að fletta upp stöðluðum texta hættu- og varnaðarsetninga. Verkfærið má nálgast á eftirfarandi slóð:

<https://ust.is/library/Skrar/Atvinnulif/Efni/Flokkun-og-merkingar/haettumerkingar-efnavara-verkfaeri.html>

Varnaðarsetningar

Bent er á að varnaðarsetningar skulu valdar úr þeim sem viðeigandi eru til notkunar með hverri hættuflokkun/hættusetningu sbr. framsetningu í viðeigandi töflum í 2. til 5. hluta I. viðauka við CLP. Val á setningum skal einnig vera í samræmi við þær viðmiðanir sem mælt er fyrir um í 1. hluta IV. viðauka við CLP, að teknu tilliti til hættusetninganna og fyrirhugaðrar eða tilgreindrar notkunar efnisins eða blöndunnar. Sjá einnig leiðbeiningarrit ECHA um merkingar og umbúðir⁵ í samræmi við CLP um forgangsröðun varnaðarsetninga.

Reykjavík, 18. febrúar 2020

Einar Oddsson og Ísak Sigurjón Bragason